

«وقتی دشمن از بیرون فشار می آورد، چرا خودمان از درون زنجیر می‌سازیم؟» این پرسشی است که کارآفرینان ایرانی سال‌هاست از دولت‌ها می‌پرسند. حالا که مذاکرات برای رفع تحریم‌های تحمیلی بیرونی بار دیگر آغاز شده‌است، وقت آن است که

دولت به همان اندازه برای رفع تحریم‌های داخلی عزم جدی نشان دهد. تحریم‌های داخلی، همان قوانین دست‌وپاگیر، مصوبه‌های مزاحم و بروکراسی نفس‌گیر است که تولیدکنندگان و کارآفرینان را سال‌ها به حاشیه رانده‌است. از بیج‌وخم‌های مجوزگیری تا مقررات زائدی که جز هزینه و تأخیر هیچ آورده‌ای ندارند، این موانع، اقتصاد کشورمان را بیش از پیش با تحریم خارجی به‌زور درآورده‌اند. رئیس‌جمهور که بارها در حمایت از تولید سخن گفته‌اند، حالا فرصتی طلایی دارند تا با دستوری قاطع از همین فردا فرایند حذف این موانع را کلید بزنند. گزارش‌ها نشان می‌دهد تا مهر ۱۴۰۳، صدها مصوبه مزاحم در هیئت مقررات‌زادی شناسایی شده‌است. حذف این موانع نه تنها کارآفرینان را به آینده امیدوار می‌کند، بلکه می‌تواند موجی از سرمایه‌گذاری و اشتغال‌زایی را به اقتصاد ایران تزریق کند. وقت عمل است: تحریم داخلی را بشکنید تا اقتصاد نفس بکشد. ■ ■ ■

تحریم داخلی، دشمن خاموش اقتصاد است. تحریم‌های بین‌المللی سال‌هاست که به تیراخبار تبدیل شده‌اند، اما آنچه کمتر به آن پرداخته می‌شود، تحریم‌های داخلی است؛ مواعی که نه از سوی دشمن خارجی، بلکه از دل قوانین و مقررات داخلی بسر تولیدکنندگان و کارآفرینان تحمیل شده‌اند. این تحریم‌ها از مجوزهای پیچیده و زمانبر گرفته تا مصوبه‌هایی که گاه بدون منطق اقتصادی تدوین شده‌اند و مانند دیواری بلند جلوی رشد اقتصادی ایران ایستاده‌اند. گزارش‌های رسمی نشان می‌دهد تا مهر ۱۴۰۳، هیئت مقررات‌زادی بیش از ۵۰۰ مصوبه مزاحم تولید را شناسایی کرده‌است. این عدد به‌تنهایی نشان‌دهنده عمق فزاینده‌ای است که کارآفرینان ایرانی با آن دست‌وپنجه نرم می‌کنند. به عنوان مثال، یک تولیدکننده برای دریافت مجوز تأسیس یک واحد صنعتی کوچک، گاه باید ماه‌ها در راه‌روهای ادارات منتظر بماند، در حالی که سرمایه‌اش را کد مانده و فرصت‌های بازار از دست می‌یورد. یا در بخش صادرات، قوانین متناقض و تغییرات مداوم بخشنامه‌ها، صادرکنندگان را سردرگم کرده و توان رقابت آنها را در بازارهای جهانی کاهش داده‌است. اینها تنها گوشه‌ای از مشکلات است که نه به تحریم خارجی، بلکه به ناکارآمدی داخلی گره خورده‌است.

■ **چرا حالا وقت اقدام است؟**

مذاکرات برای رفع تحریم‌های بین‌المللی، هرچند دشوار و زمانبر و البته با نتیجه‌ای نامعلوم، بار دیگر در دستور کار قرار گرفته‌است. این فرصتی است که دولت می‌تواند از آن برای بازسازی اعتماد عمومی و جلب سرمایه‌گذاری داخلی و خارجی استفاده کند، اما بدون رفع موانع داخلی،

حتی لغو تحریم‌های خارجی هم نمی‌تواند اقتصاد ایران را به‌طور کامل احیا کند. وقتی کارآفرین ایرانی برای شروع یک کسب‌وکار باید از هفت‌خان رستم عبور کند، چگونه می‌توان انتظار داشت سرمایه‌گذار خارجی به بازار ایران اعتماد کند؟

دولت چهاردهم، به‌ویژه رئیس‌جمهور که بارها بر ضرورت حمایت از تولید تأکید کرده‌اند، می‌توانند با یک دستور قاطع، فرایند حذف این موانع را از همین فردا آغاز کنند. تصور کنید هیئت مقررات‌زادی با سرعت و جدیت به اصلاح یا حذف مصوبه‌های مزاحم بپردازد، تا پایان سال تحولی در فضای کسب‌وکار ایجاد خواهد شد. این اقدام نه‌تنها به کارآفرینان انگیزه می‌دهد، بلکه پیامی روشن به جامعه می‌فرستد: دولت در کنار مردم و تولیدکنندگان ایستاده‌است.

■ **کارآفرینان، قلب تپنده اقتصاد**

کارآفرینان ایرانی، با وجود همه سختی‌ها، بارها نشان داده‌اند که می‌توانند معجزه کنند. از استارت‌آپ‌های فناوری که در شرایط تحریم به بازارهای جهانی راه یافته‌اند تا تولیدکنندگانی که با کمترین امکانات، چرخ کارخانه‌ها را چرخانده‌اند، این‌ گروه، قلب تپنده اقتصاد ایران هستند، اما آنها به حمایت واقعی نیاز دارند، نه شعار و وعده، بلکه حذف واقعی موانع. حذف مصوبه‌های مزاحم تولید، مانند بازکردن قفلی است که سال‌ها جلوی پتانسیل‌های اقتصادی ایران را گرفته‌است. به گفته کارشناسان، اگر تنها ۳۰ درصد از این موانع برداشته شود، می‌توان انتظار داشت که نرخ بیکاری را ۲ درصد کاهش یابد و رشد اقتصادی به‌میزان قابل‌توجهی بهبود پیدا کند. این اعداد، نه آرزو، بلکه نتیجه تحلیل‌های اقتصادی است که نشان می‌دهد رفع تحریم‌های داخلی، کلید گشایش اقتصادی است.

■ **الگوی موفق، درس‌های گذشته**

نگاهی به کشورهای دیگر نشان می‌دهد که اصلاحات داخلی تا چه حد می‌تواند اقتصاد را متحول کند. برخی از همین کشورها با ساده‌سازی قوانین کسب‌وکار و کاهش بروکراسی، توانستند سرمایه‌گذاری خارجی را چند برابر و رشد اقتصادی چشمگیری را تجربه کنند یا با حذف مقررات زائد، در شاخص سهولت کسب‌وکار به رتبه‌های برتر جهانی برسند. ایران نیز می‌تواند این مسیر را طی کند، به شرطی که اراده‌ای جدی برای تغییر وجود داشته باشد.

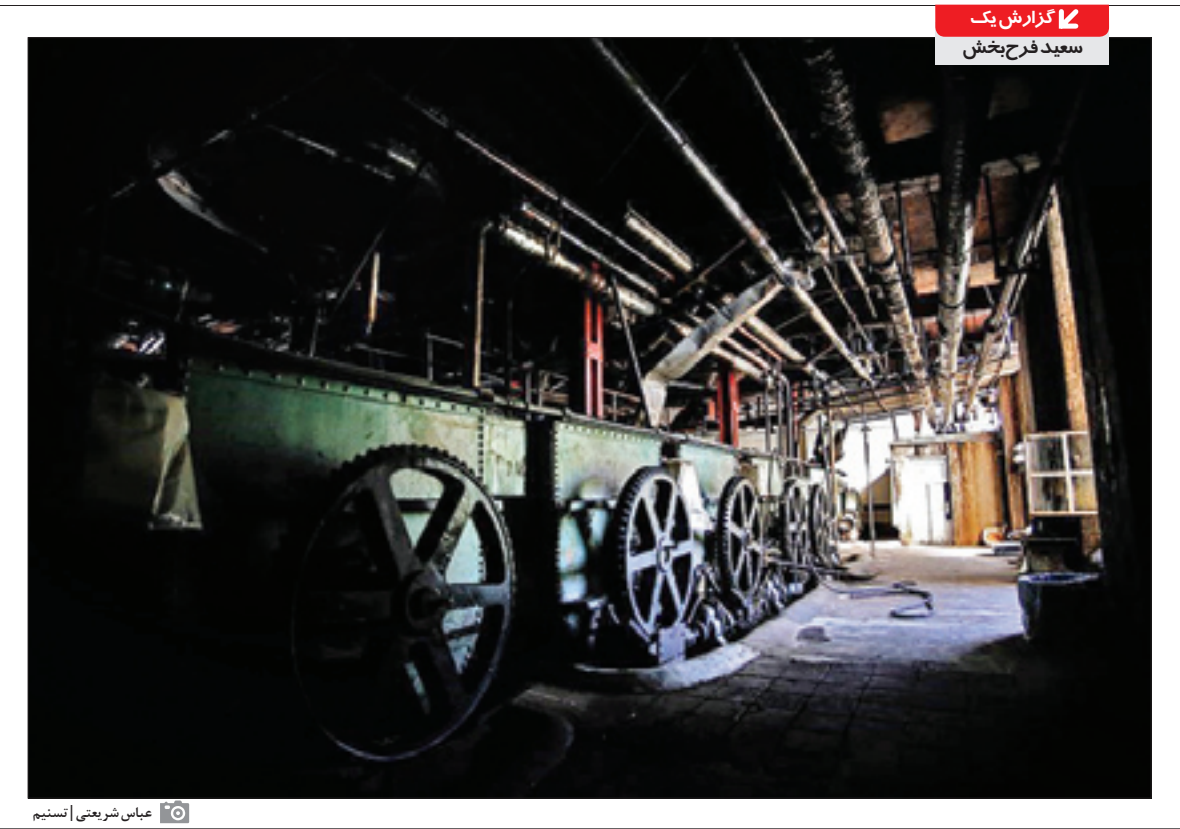
تحریم داخلی هم کم نداریم. در سال‌های گذشته، برخی اقدامات محدود برای بهبود فضای کسب‌وکار، مانند الکترونیکی کردن برخی مجوزها، نتایج مثبتی به همراه داشت، اما این اقدامات کافی نبوده و نیاز به یک جهش بزرگ احساس می‌شود. دولت می‌تواند با تشکیل یک کارگروه ویژه، متشکل از نمایندگان بخش خصوصی، اقتصاددانان و کارشناسان، نقشه راهی دقیق برای حذف موانع تدوین کند. این کارگروه باید گزارش‌های دوره‌ای به مردم ارائه دهد تا اعتماد عمومی به این فرایند جلب شود.

اقتصاد

سرویس اقتصادی۶۰۶۰۸۸۵۳۳

دولت با رفع موانع تولید، امید را به کارآفرینان بازگرداند

رفع تحریم‌های داخلی راهم آغاز کنید

■ **گزارش یک**

سعید فرح‌بخش

■ **نقش رئیس‌جمهور و عزم ملی**

رئیس‌جمهور به‌عنوان سکندار قوه مجریه، نقش کلیدی

در این تحول دارد. یک دستور صریح از ایشان برای شروع فرایند مقررات‌زادی، می‌تواند موجی از امید و انگیزه در میان کارآفرینان ایجاد کند، اما این کار به تنهایی کافی نیست. و نیاز به یک عزم ملی است که همه نهادها از مجلس تا قوه قضائیه در آن مشارکت کنند. مجلس می‌تواند با بازنگری قوانین دست‌وپاگیر، با حذف مقررات زائد، در شاخص سهولت کسب‌وکار به رتبه‌های برتر جهانی برسد. ایران نیز می‌تواند این مسیر را طی کند، به شرطی که اراده‌ای جدی برای تغییر وجود داشته باشد.

تحریم داخلی هم کم نداریم. در سال‌های گذشته، برخی اقدامات محدود برای بهبود فضای کسب‌وکار، مانند الکترونیکی کردن برخی مجوزها، نتایج مثبتی به همراه داشت، اما این اقدامات کافی نبوده و نیاز به یک جهش بزرگ احساس می‌شود. دولت می‌تواند با تشکیل یک

کارگروه ویژه، متشکل از نمایندگان بخش خصوصی، اقتصاددانان و کارشناسان، نقشه راهی دقیق برای حذف موانع تدوین کند. این کارگروه باید گزارش‌های دوره‌ای به مردم ارائه دهد تا اعتماد عمومی به این فرایند جلب شود.

سرمایه‌گذاری انتخاب می‌کنند. اینها رؤیا نیست، بلکه آینده‌ای است که با رفع تحریم‌های داخلی در دسترس قرار می‌گیرد. حذف مصوبه‌های مزاحم تولید، تنها یک اقدام اداری نیست، بلکه یک انقلاب اقتصادی است که می‌تواند اعتماد از دست رفته را بازگرداند. وقتی کارآفرین ایرانی ببیند که دولت واقعاً در کنار اوست، انگیزه‌های مضاعف برای خلق ارزش پیدا می‌کند. این انگیزه به نوبه خود چرخ‌های اقتصاد را سریع‌تر می‌چرخاند و ایران را به جایگاهی شایسته در اقتصاد جهانی می‌رساند.

■ **در این میان، رسانه‌ها و جامعه مدنی هم نقش مهمی دارند.**

اطلاع‌رسانی شفاف درباره پیشرفت‌ها و چالش‌های این مسیر، می‌تواند فشار عمومی برای ادامه کار را حفظ کند. کارآفرینان نیز باید با ارائه پیشنهادها‌ی عملی به دولت کمک کنند تا موانع را دقیق‌تر شناسایی و حذف کند.

■ **آینده‌ای که در انتظار است**

تصور کنید اقتصاد ایران بدون این زنجیره‌های داخلی چه خواهد شد. کارخانه‌هایی که به جای تعطیلی، خط تولید جدید راه‌اندازی می‌کنند. جوانانی که به‌جای مهاجرت، کسب‌وکار خود را در کشورشان راه می‌اندازند. سرمایه‌گذاری‌ایی که به‌جای فلان کشور، ایران را برای

بدون رفع موانع داخلی، حتی لغو تحریم‌های خارجی هم نمی‌تواند اقتصاد ایران را به‌طور کامل احیا کند. وقتی کارآفرین ایرانی برای شروع یک کسب‌وکار باید از هفت‌خان رستم عبور کند، چگونه می‌توان انتظار داشت سرمایه‌گذار خارجی به بازار ایران اعتماد کند؟

«حبس زمین» عامل اصلی کمبود مسکن

مسکن مناسب دارد، بلکه بر چرخه تولید ثروت نیز تأثیر منفی می‌گذارد.»

وی افزود: «در برخی از کشورهای پیشرفته مانند آمریکا و اروپا، سیاست‌های مالیاتی به‌گونه‌ای طراحی شده‌اند که با افزایش ثروت افراد، مالیات آنها نیز افزایش می‌یابد. این سیستم مالیاتی باعث می‌شود که سرمایه‌های افراد در راستای منافع عمومی قرار گیرد و از بروز بحران‌هایی نظیر مسکن سرمایه‌ای جلوگیری شود. در این کشورها، مسکن

اسلامی را صادر کردند، به‌وضوح نشان‌دهنده توجه ویژه و اولویت‌داربودن مسئله مسکن برای ایشان بود. امام‌خمینی(ره) به‌عنوان رهبر انقلاب اسلامی، به خوبی آگاه‌بودند که مسکن نه‌تنها یک نیاز اساسی برای مردم، بلکه یک حق انسانی و اجتماعی است که باید به‌طور جدی به آن رسیدگی شود. به همین دلیل بود بلافاصله پس از انقلاب اسلامی، حرکت‌هایی در این راستا آغاز شد تا مشکلات مسکن محرومان و قشرهای آسیب‌پذیر جامعه حل شود.»

شعرباق بیان کرد: «روزه در میان نخبگان و مدیران اجرایی

دولت با رفع موانع تولید، امید را به کارآفرینان بازگرداند

یک‌شنبه ۲۴ فروردین ۱۴۰۴ | ۱۴ شوال ۱۴۴۶|

رادپیتال کنند، همچنان با نامه‌نگاری‌های کاغذی کار می‌کنند. ما بارها پیشنهاد داده‌ایم که از تجربه کشورهای موفق الگوبرداری شود، اما گوش شنوایی وجود ندارد.» به گفته رحمانی، حذف مقررات مزاحم یک اقدام اجرایی ساده نیست؛ یک پیام سیاسی مهم دارد. وقتی دولت با جدیت این مسیر را برود، سرمایه‌گذار داخلی و خارجی می‌تواند امیدوار شود که فضا در حال تغییر است. همین اعتماد می‌تواند میلیاردها تومان سرمایه‌گذاری را به سمت تولید هدایت کند.

همچنین فرشته نیک‌بی، پژوهشگر توسعه می‌گوید: «ما باید میان تحریم بیرونی و تحریم درونی تمایز قائل شویم. تحریم‌های خارجی گاهی خارج از کنترل دولت‌هاست، اما تحریم داخلی کاملاً قابل‌مدیریت است. این یعنی با اراده سیاسی و اصلاح فرایندها، می‌توان بخش بزرگی از مشکلات اقتصادی را کاهش داد. یکی از مشکلات ما فقدان نظام ارزیابی اثربخشی مقررات است. در بسیاری از کشورها، هر قانون جدید باید ارزیابی شود: آیا مانهی برای تولید ایجاد می‌کند؟ آیا هزینه اضافی به فعال اقتصادی تحمیل می‌کند؟ ما چنین نظامی نداریم. نتیجه‌اش می‌شود انبوهی از قوانین زائد.» وی تأکید می‌کند: «ممتقدم حذف ۵۰۰ مصوبه مزاحم، اگر با شفافیت انجام شود و رسانه‌ها نیز بر آن نظارت داشته باشند، می‌تواند نقطه عطفی در بازسازی اعتماد اقتصادی باشد، اما اگر فقط در حد شعار باقی بماند، نتیجه معکوس خواهد داشت. از دولت انتظار داریم که کارگروهی متشکل از نمایندگان بخش خصوصی، نخبگان اقتصادی و حتی نهادهای قضایی تشکیل دهد تا فرایند مقررات‌زادی با پشتوانه علمی و کارشناسی پیش برود.»

نگاهی به تجربه کشورهای موفق نشان می‌دهد که اصلاحات اداری و حذف قوانین زائد، یکی از پیش‌نیازهای توسعه اقتصادی است. کشورهایی مانند گرجستان، امارات و مالزی توانسته‌اند با کاهش بروکراسی و ساده‌سازی روند اخذ مجوز، رشد سرمایه‌گذاری را دو تا سه برابر کنند، در داخل کشور نیز برخی اقدامات مثبت انجام شده‌است، از جمله الکترونیکی‌سازی برخی مراحل مجوزدهی یا راه‌اندازی سامانه درگاه ملی مجوزها، اما این اقدامات هنوز کافی نیست و تا رسیدن به نقطه مطلوب فاصله زیادی داریم.»

جان کلأم وقت آن است که با عزمی راسخ، تحریم‌های داخلی شکسته شود. از رئیس‌جمهور انتظار می‌رود که دستوری قاطع، فرایند حذف صدها مصوبه مزاحم تولید را آغاز کند. این اقدام، نه‌تنها کارآفرینان را به آینده امیدوار می‌کند، بلکه می‌تواند اقتصاد ایران را از رخت نجات دهد. مذاکرات خارجی مهم است، اما کلید اصلی در داخل است. با رفع موانع تولید، می‌توانیم اقتصادی پویا و مقاوم بسازیم که نه‌تنها تحریم‌ها را بی‌اثر کند، بلکه ایران را به الگویی برای دیگر کشورها تبدیل کند. این کار کارستان است؛ کاری که کام‌دولت شما را در تاریخ اقتصاد ایران ماندگار خواهد کرد.

مسکن مناسب دارد، بلکه بر چرخه تولید ثروت نیز تأثیر منفی می‌گذارد.»

کشور، اصول و قواعدی وجود دارد که به‌نوعی به وضعیت بحرانی مسکن در کشور دامن می‌زند. یکی از اصول رایج در ذهن بسیاری از مدیران و مسئولان، این است که حاکمیت هیچ‌گونه وظیفه‌ای در تأمین مسکن مردم ندارد. این تصور، زمانی که نگاهی به وضعیت فعلی مسکن در کشور می‌اندازیم، به‌ویژه با توجه به اینکه مسکن حدود ۴۸ درصد از سبد هزینه خانوار را تشکیل می‌دهد، کاملاً غیرقابل‌قبول به نظر می‌رسد. اگر مسکن اینچنین بخش عمده‌ای از

به‌عنوان تسهیلمگر عمل کند، می‌تواند خانه‌های مناسب و باکیفیتی بسازد. بنابراین اینکه بگوییم مردم به‌تنهایی قادر به ساخت مسکن نیستند، یک دیدگاه اشتباه است که براساس تجربیات واقعی قابل رد است.»

■ **مشکل اصلی معضل مسکن، عدم عرضه آن است**

اصغر عیوضی، مدیر شبکه کانون تفکر ایران درباره مسئله نسبت پیشرفت کشور با مسکن گفت: «هی‌توجهی به مسکن صرفاً فیک بی‌توجهی اقتصادی با عمرانی نیست، بلکه پیامدهای اجتماعی، روانی و فرهنگی گسترده‌ای دارد. از جنبه روانی نیز باید به پدیده گسترش روزافزون اجاره‌نشینی در اقتصاد تومی اشاره کرد. امروزه بخش بزرگی از جمعیت کشور، به‌ویژه در شهرهای بزرگ، اجاره‌نشین هستند. این افراد نه‌تنها فاقد ثبات مسکونی‌اند، بلکه به دلیل افزایش سالانه و غیرقابل‌پیش‌بینی اجاره‌ها؛ از آرامش روانی و امکان برنامه‌ریزی برای آینده‌نی محروم هستند.»

وی در پایان صحبت‌های خود اشاره کرد: «پرسی‌های ما در سال‌های اخیر نشان می‌دهد که یکی از اصلی‌ترین علل بحران مسکن، حبس گسترده زمین در کشور است. زمین، به‌عنوان اصلی‌ترین مؤلفه قیمتگذاری در بخش مسکن،

بیشترین سهم از هزینه نهایی خرید یک واحد مسکونی را به خود اختصاص می‌دهد. برای مثال در تهران، قیمت هر متر مربع مسکن به حدود ۱۰۰ میلیون تومان رسیده است، در حالی که هزینه ساخت هر متر مربع تنها حدود ۱۵ میلیون تومان است. مابقی این مبلغ – یعنی بیش از ۸۰ درصد قیمت – مربوط به‌بهای زمین است. این آمار به‌روشنی نشان می‌دهد که مشکل اصلی در تولید و عرضه مسکن، نه کمبود زمین یا هزینه‌های ساخت، بلکه قیمت‌زمین و نحوه مدیریت و توزیع آن است.»

از نخبگان و صاحب‌نظران وجود دارد، این است که مردم